MALTA

QORTI CIVILI
PRIM' AWLA
(GURISDIZZJONI KOSTITUZZJONALI)

ONOR. IMHALLEF
MARK CHETCUTI

Seduta tat-8 ta' Frar, 2011

Rikors Numru. 78/2010

Edmond Espedito Mugliett

vs

L-Avukat Generali

Il-Qorti,

Ir-rikorrenti ghamel dan il-prezenti rikors fid-9 ta' Dicembru 2010 fejn qal hekk:

Illi l-esponent ntbaghat il-habs ghal zmien sebat ijiem, u jinsab inkarcerat il-habs Corradin, Malta, in esekuzzjoni ta' entenza moghtija mill-Onorabbli Qorti tal-Appell fis-6 ta' Dicembru 2010 fl-ismijiet "*Id-Direttur tal-Qrati Civili vs Edmond Espedito Mugliett et.*" (719/2009/1), liema sentenza varjat in parte w ikkonfermat ghall-bqija s-sentenza tal-Prim Istanza, moghtija fid-9 ta' Gunju 2010, u

dan wara li r-rikorrent gie akkuzat u instab hati ta’ disprezz lejn l-Awtorita’ tal-Qorti, talli ma obdiex sentenza li ghaddiet in gudikat, moghtija mill-istess Prim Awla Qorti Civili fl-ismijiet “*John Patrick Hayman et. vs Edmond Espedito Mugliett et”* fit-2 ta’ Gunju 2006, fejn kien gie kkundannat illi *jrodd lura* s-somma ta’ Liri Maltin 40,500 flus (u imghaxijet fuq l-istess), f’kont bankarju li kien f’isem “*Edmond Espedito Mugliett and Notary John Hayman”,* liema somma giet zbankata mir-rikorrent f’April tas-sena 2001;

Illi, di piu, s-sentenza fuq imsemmija ordnat illi sakemm r-rikorrent ma jiddepositax l-imsemmi kapital ekwivalenti ghas-somma flus ta’ Ewro 94,339.59 jehel ukoll multa ta’ tletin Ewro *per diem* a favur il-fondi pubblici tal-Istat;

Illi fis-sustanza, l-esponent gie inkarcerat u deprivat mill-liberta’ personali tieghu minghajr ebda bazi legali u in vjolazzjoni tad-drittijiet fundamentali tieghu sanciti fil-Konvenzjoni Ewropea, u senjatament:

1. Artikoli 5 u 7 tal-Konvenzjoni

Illi l-Artikolu 5 tal-Konvenzjoni jiggarantixxi illi ebda telf ta’ liberta’ personali ma ghandu ikun arbitrarju. L-ewwel zewg rekwiziti biex telf ta’ liberta’ ma jkunx arbitrarju huma: (a) illi ikun skond xi ligi u (2) illi l-ligi li in forza taghha isir it-telf ta’ liberta’ ghadha tkun ta’ kwalita’ adegwata ("*the quality of the law*"). Cioe, ebda ligi ma tista’ applikata biex ittellef l-liberta’ ta’ individwu jekk din ma tkunx, cara, certa u fuq kollox, wahda li l-konsegwenzi penali ghall-ksur taghha m’humiex espressi u prevedibbli;

Illi ma jista’ ikun hemm ebda dubju taht il-gurisprudenza tal-Konvenzjoni, illi kull piena li tikkuntempla prigunerija hija piena kriminali, u li hija ghalhekk regolata mill-garanziji rigoruzi tal-artikolu 5, u artikolu 7 (u anki artkolu 6 fl-aspett kriminali tieghu);

Illi l-artikoli 997 tal-Kapitolu 12 tal-Ligijiet ta' Malta li ghal ksur taghhom l-esponent gie kundannat li jitlef il-liberta’ personali tieghu ma jindika bl-ebda mod car u definit liema

agir jaqa' taht is-sanzjonijiet tieghu. Ghalhekk biss ma jghaddix it-test ta' "*the quality of the law*" indispensabbli ghall-validazzjoni ta' prigiunerija skond l-artikolu 5;

Illi, bl-stess mod, id-disposizzjonijiet tal-ligi fuq imsemmija, bl-ebda mod ma jispecifikaw x'inhi l-piena kontemplata ghall-inadempjenza ta' sentenza pekunarja ta' Qorti Civili. Is-sentenza li ikkundannat l-esponent il-habs fil-fatt strahet fuq korp ta' disposizzjonijiet ta' ligi li ma tghaddix mit-test tal-kwalita' ta' ligi rikjesta biex ittellef bniedem mill-liberta' personali tieghu. Dawn ma jaghtu ebda indikazzjoni ta' xejn jekk l-esponent jistghax jerga' jigi inkarcerat mill-gdid la darba jiskonta l-piena odjerna, u jekk iva, kemm il-darba jista' jigi mitfuh il-habs. M'hemmx ghalfejn wiehed idum biex jikkontempla l-possibilta' illi fil-futur l-Qorti tintepreta li l-oltragg si repete wara li jeskadi it-terminu ta' xahar. Dan in-nuqqas assolut ta' definizzjoni f'ligi essenzjalment penali ukoll jikser il-garanzija fundamentali tal 'kwalita' tal-ligi penali' rikjesta sine qua non mill-artikolu 5;

Illi l-esponent gie privat mill-liberta' tieghu w inkarcerat in forza ta' disposizzjonijiet tal-ligi mill-aktar ambigwi w imprecizi li anqas ghandhom il-konfort ta' xi gurisprudenza kostanti li setghat ikkjarifikathom. Anzi, il-gurisprudenza ta' Malta s'issa dejjem kienet fis-sens illi l-koerzjoni tal-esekuzzjoni tas-sentenzi ta' obbligazzjonijiet civili permezz ta' inkarcerazzjoni ma hiex ammissibbli, per ezempju, il-mandat in factum. Hawn issir riferenza ghall-kazistika li giet msemmija mill-esponent fil-process ta' difiza tieghu kontra l-akkuzi li taghom gie misjub hati;

Illi l-kuncett ta' inkarcerazzjoni ghal xi obbligazzjoni ta' natura civili, specjalment pekunarja, huwa tant oborrenti ghad-drittijiet fundamentali illi l-Legislatur Malti abroga l-istitut tal-habs tad-debituri li kien introduca l-Kodici Vilhena. Giet abrogata ukoll il-mandat tal-impediment ta' partenza ghad-dejn civili u dan b'rispett lejn l-liberta' tal-moviment tal-persuna bhala dritt fundamentali. Imma, ghall-kaz fejn ebda Qorti jew tribunal lokali jew esteru sallum ma iddecidiet li l-esponent huwa debitur ta' persuna ohra jew entita' guridika ohra, dan qieghed il-

habs! Allura, l-assurdita' illi l-liberta' tal-moviment hija sagra, imma l-liberta' personali mhijiex?

Illi sentenza tas-6 ta' Dicembru 2010, ippruvat tiddistingwi bejn nuqqas ta' htija ta' disprezz ghan-nuqqas ta' pagament ta' somma ta' flus bhala imghaxijiet min naha l-wahda, u, minn naha l-ohra kaz ta' habs ghal nuqqas ta' depozitu ta' somma ta' flus li ebda Qorti ma qalet s'issa lil min jappartjenu. Skond il-Qorti, l-ewwel hija obbligazzjoni di dare u it-tieni hija obbligazzjoni di fare. Din il-distinzjoni, fil-kaz odjern, barra milli hija mill-aktar artificjali, hija ukoll ghal kollox inutili, billi, skond id-duttrina lokali ta' zewg sekli, ma tistax tintuza l-koerzjoni tal-habs biex iggieghel id-"debitur" jezegwixxi obbligazzjoni li thallas, trodd lura, tirrestitwixxi, teffettwa pagament, tikkonsenja, tippresta - somma ta' flus. Anki jekk dawn huma danni civili kawzati minn reati kriminali ta' serq. L-esponent qatt ma gie akkuzat ta' serq jew frodi jew hag'ohra kriminali, hlief, u issa, tal-ksur tal-artikoli 997 et seq tal-Kap. 12;

Illi huwa mill-aktar paradossali li Qorti ma tistax titfa' persuna l-habs ghal nuqqas ta' pagament ta' somma certament dovuta, imma tista' titfa' persuna l-habs ghal-depozitu ta' somma li ebda Qorti ma sabet li hija dovuta. Fic-certezza ta' debitu ma tistax tmur il-habs, imma fl-incertezza tista';

Illi huwa sinifikanti illi ghalkemm fit-trattazzjoni tal-kawzi saret insistenza fuq-il-kazistika lokali dwar l-inapplikabilita' tal-piena karcerarja ghall-ezekuzzjoni ta' sentenzi ta' natura civili, is-sentenza impunjata tad-disprezz injorat kompletament is-sottomissjonijiet tal-esponent. Fil-kuntest tal-artikolu 7 tal-Konvenzjoni dan in-nuqqas ta' certezza fil-ligi dwar disprezz, jispikka;

Illi, s-sentenza introduciet ghall-ewwel darba fil-kamp tad-disprezz, l-kuncett ta' ezekuzzjoni alternattiva u "a la carte" ta' sentenza civili ta' hlas ghall-metodi normali permezz tal-mandati li hemm kontemplati fl-istess kodici procedurali. Illi dina l-innovazzjoni saret billi ghamlet distinzjoni bejn sentenzi civili li jordnaw ir-radd lura ta' flus minghajr pregudizzju ghad-determinazzjoni finali jekk

verament hemmx xi somma dovuta, u bejn is-sentenzi civili li jordnaw il-hlas ta’ flus wara determinazzjoni li tassew hemm dejn civili. Dina hija l-manifestazzjoni tal-ambigwita’u arbitrarjeta' tad-disposizzjonijiet tal-artikoli 997 et seq li tivvjola l-artikoli tal-Konvenzjoni;

Illi kien f’dawn ic-cirkostanzi illi r-rikorrent gie konsenjat il-habs korrettiv ta’ Kordin taht l-istess kondizzjonjiet ta’ persuni li kienu akkuzati jew gew sentenzjati mill-Qrati kriminali, ghal zmien sebat ijiem;

2. Artikolu 6

Illi fost il-garanziji tas-smigh xieraq hemm dik li kull sentenza ta’ Qorti trid tkun motivata, u trid tindirizza, anke jekk mhux b’mod dettaljat wisq, l-aggravji imqajmin mill-partijiet;

Illi fost l-argumenti fundamentali imqajjma mid-difiza tal-esponent, kien hemm id-dottrina legali kostanti segwita minn dawn il-Qrati, illi Qorti Civili ma tistax torbot l-adempiment ta’ obbligazzjoni pekunjarja civili ma’ sanzjoni ta’ natura kriminali bhall-karcerazzjoni. Is-sentenza li baghtet lill-esponent il-habs, ma qalitx illi ma qablitx ma' din il-gurisprudenza u tat xi ragunijiet biex tiddiparti minnha – semplicement, injoratha. Hija vjolazzjoni tal-artikolu 6 li sentenza (aktar u aktar wahda li tibghat in-nies il-habs) ma tikkunsidrax u ma tirrispondiex ghall-sottomissjoni importanti ta’ wahda mill-partijiet;

3. Artikolu 7 (l-aspett retroattiva)

Illi dan l-artikolu jipprotegi lill individwu kontra zewg illeciti (1) l-applikazzjoni retroattiva ta’ ligi penali u (2) l-applikazzjoni ta’ sanzjoni penali (bhall-habs) in forza ta’ ligi ambigwa li l-konsegwenzi penali taghha ma humiex espressi b’mod car u prevedibbli. Il-Konvenzjoni ma tridx li xi att jigi kunsidrat kriminali **wara** li jigi kommess, permezz ta' interpretazzjoni usa' u gdida ta' ligi ambigwa f’dak is-sens. Kull persuna ghandha jkollha preavviz car, fil-mument li qeda taghmel att, li dak li qeda taghmel huwa punibbli bil-habs. Mhux issir taf wara. L-artikolu 5 ghandu

wkoll dettami f'dan is-sens - "*an obligation prescribed by law*";

4. L-Artikolu 1 tar-Raba Protokoll tal-Konvenzjoni

Illi ebda persuna m'ghandna tircievi trattament ta' habs ghax sempliciment ma ottemperatx ruhha ma' kundanna ta' Qorti Civil illi thallas, tippresta, tirretitwixxi jew trodd, ecetera …, flus, minghajr ma tigi stabilita "*a priori*" u bil-provi l-abbilita' finanzjara tieghu. Fil-kaz odjern hemm vjolazzjoni ta' dan l-artikolu ghax il-ligi tad-disprezz, uzata f'dan il-kaz biex tibghat lil-esponent il-habs, ma tikkontemplax ezami tal-abbilita' finanzjarja tad-debitur, u fi kwalunkwe kaz l-Qorti fl-ebda mument ma investigat dan l-aspett li huwa determinanti fid-dawl ta' dan l-artikolu;

Fil-kaz odjern, l-artikoli 997 et seq tal-Kap. 12, intuzaw sabiex jinnewtralizzaw u jxejjnu d-divjet sancit mill-art.1 tar-raba Protokoll;

5. L-Artikolu 14 tal-Konvenzjoni, marbut mal-Artikoli 5 u 7

Illi dan l-artikolu ighid testwalment:

"The enjoyment of the rights and freedoms set forth in this Convention shall be secured without discrimination on any ground such as sex, race, colour, language, religion, political or other opinion, national or social origin, association with a national minority, property, birth or other status."

Illi ebda persuna, barra r-rikorrent, fl-istorja guridika ta' Malta, qatt ma giet misjuba hatja ta' disprezz lejn l-awtorita' tal-Qorti ghax naqset milli tobdi sentenza ta' Qorti Civili dwar somma ta' flus. Il-persuni setghu u kienu jintefew il-habs **biss** taht l-istitut tal-habs ghad-debituri, abrogat hafna snin ilu kif ga inghad. Dan huwa fatt inkontestabbli u ben maghruf. L-esponent, li ghad m'hux debitur accertat ta' centezmu wiehed, qieghed il-habs, mentri debituri accertati ta' mijiet tal-eluf, isiefru, jduru u

qatt ma ntefew u ma jistghux jinghataw gurnata habs b'operat ta' Qorti Civili;

Illi f'Malta m'hemm ebda mezz kif debitur kanonizzat li jrid ihallas flus lill-persuna privata ohra, jigi minaccjat bil-biza' tal-habs jew mitfugh il-habs. Hemm gurisprudenza li tikkonferma dan il-fatt, u meta xi darba kreditur ta' somma ittanta jinqeda bl-istitut tad-disprezz biex igieghel persuna thallas, dejjem gie rifjutat fuq bazi dikjarat ripetutament illi l-istitut tad-disprezz mhux mezz ta' ezekuzzjoni. Ir-rikorrent huwa l-uniku persuna li ntefa' l-habs min Qorti Civili ghax m' adempiex obbligazzjoni pekunjarja;

Illi ebda kreditur kanonizzat qatt ma inghata l-privilegg li jesegwixxi sentenza ta' flus billi jitfa' l-avversarju tieghu l-habs. Is-sentenza impunjata tikkostitwixxi diskriminazzjoni lampanti li tahdem favur xi atturi u mhux favur ohrajn, u tahdem kontra xi konvenuti u mhux kontra ohrajn;

Illi mehuda flimkien dawn l-aArtikoli tal-Konvenzjoni, huwa manifest illi d-drittijiet fundamentali tar-rikorrent, protetti mill-Konvenzjoni, gew mkasbra;

MIZURA PROVIZORJA

Illi permezz ta' dan l-att, l-esponent jitlob ukoll bhala <u>mizura provisorja w immedjata</u> l-helsien mill-habs u li tinghata lilu l-liberta' personali *pendenti lite* dan ir-rikors;

Ghaldaqstant, l-esponent jitlob bir-rispett illi dina l-Onorabbli Qorti, fil-kompetenza taghha kostituzzjonali, wara li taghti l-mizura provisorja tal-helsien tieghu mill-habs, tiddikjara illi l-inkarcerazzjoni tieghu, u il-pieni pekunjarji imposti, kif ordnati mis-sentenzi fuq citati tas-6 ta' Dicembru 2010, u tad-9 ta' Gunju 2010, jiksru d-drittijiet fundamentali umani tar-rikorrent, sanciti mill-artikoli 5, 6, 7 u 14 tal-Konvenzjoni Ewropea, u l-artikolu 1 tar-raba Protokoll tal-istess Konvenzjoni, u takkorda dawk ir-rimedji li jidhrilha xierqa, inkluz il-helsien mill-habs u l-liberazzjoni minn kull effett legali tal-istess sentenzi u li tiffissa u tordna ukoll il-kumpens xieraq ghal-privazzjoni illegali tal-

liberta’ tieghu personali skond l-artikolu 5(5) tal-istess Konvenzjoni;

Bl-ispejjez.

L-Avukat Generali rrisponda hekk:

Illi r-rikorrent qed jallega ksur ta’ ghadd konsiderevoli ta’ drittijiet fundamentali, in konnessjoni mas-sejbien ta’ disprezz lejn il-Qorti fil-konfronti tieghu;

Illi l-ewwel lanjanza tikkoncerna l-allegat ksur tal-artikolu 5 tal-Konvenzjoni, specifikament is-subincizi 5(1)(a) u 5(1)(b), (prezumibbilment, stante li l-artikolu 5(2) li attwalment jissemma mir-rikorrent jitratta dwar tema differenti!);

L-artikolu 5(1) jipprovdi illi:

“Hadd ma ghandu jigi ipprivat mil-libertà tieghu hlief fil-kazijiet li gejjin u skond il-procedura preskritta bil-ligi:
(a) id-detenzjoni skond il-ligi ta’ persuna wara li tinsab hatja minn qorti kompetenti;”

Inoltre, l-artikolu 5 stess fil-paragrafu (b) ta` l-ewwel subinciz jipprovdi b`mod l-aktar car li:

“*l-arrest jew id-dentenzjoni skond il-ligi ta` persuna ghal nuqqas ta` tharis ta` ordni skond il-ligi ta` qorti;”*

Illi l-kwistjoni kollha hi li r-rikorrent gie mmultat mhux ghax ma raddx lura somma flus depozitata imma ghax ma obdiex ordni tal-Qorti, kienet x’kienet tali ordni. Kif irrimarkat l-ewwel Qorti fis-sentenza tad-9 ta’ Gunju 2010:

“M’hemmx dubju li dawn il-flus ma tqegħdux fil-kont in kwistjoni skond ix-xhieda tar-rappreżentant tal-Bank imsemmi. L-intimat qed jeccepixxi li ma jistax jigi kkundannat għal disprezz tal-Qorti fuq kundanna monetarja.

"(Izda …) Kif intqal fis-sentenza fl-ismijiet **"Registratur tal-Qrati Superjuri vs Kristinu Giordmaina"** (25 ta' Settembru 2003 - JRM) deċiża minn din il-Qorti diversament preseduta:

"Il-procedura ta' disprezz għandha natura partikulari. Hija maħsuba biex tħares ir-rispett li għandu jingieb lill-Qorti. Waħda mis-setgħat ewlenin ta' kull Qorti hija li tagħti ordnijiet lil xi ħadd, kemm jekk biex il-persuna tagħmel xi ħaga jew biex dik il-persuna ma tagħmilx xi ħaga. .. Kif jgħallem **Lord Denning**, 'This kind of contempt has the characteristics which are common to all contempts of Court. It is a criminal offence. It must be proved beyond reasonable doubt. (**In re Bramblevale Limited** – 1970)"

Illi fil-kaz odjern il-ligi li skaturiet il-proceduri li wasslu ghas-sejbien ta' htija kien l-artikolu 997 tal-Kap. 16 li jghid is-segwenti:

997. (1) Fi procedimenti istitwiti ghal xi att jew ommissjoni li tammonta ghal disprezz lejn l-awtorità tal-qorti, il-hati jista', mal-kundanna, jigi kkundannat ghal prigunerija ghal zmien sa xahar jew ghal multa ta' mhux inqas minn mitejn u tnejn u tletin euro u erbgha u disghin centezmu (232.94) izda mhux iktar minn elfejn tliet mija u disgha u ghoxrin euro u sebgha u tletin centezmu (2,329.37) jew ghall-multa u l-prigunerija flimkien.

Illi l-esponent jispera li r-rikorrent mhux qieghed verament jiddubita mill-fatt li l-Qorti li sabitu hati ta' disprezz u l-Qorti tal-Appell li ikkonfermat tali sentenza ma kienux Qrati kompetenti. Jekk iva, ir-rikorrent aktarx qed jghix fi stat deluzjonali;

Illi fl-opinjoni tal-esponent l-artikolu 997 tal-Kap. 16 huwa car bizzejjed. Ma jistax ragjonevolment ikun mistenni li jigi elenkat kull kaz ta' disprezz tal-Qorti li jista' possibilment jinqala', ghax din tkun xi haga impossibbli. Imma dan il-fatt ma jnaqqas xejn mill-precizjoni u l-adegwatezza tal-ligi. Ir-rikorrent isemmi l-kuncett ta' 'kwalita' li skond hu huwa mehtieg mil-ligi, izda l-garanzija legali ghal tali

"kwalita'" taghtiha s-sistema legali u legizlattiva demokratika tal-Istat Malti. Infatti, il-ligi Maltija hija ta' kwalita' bizzejjed biex tippermetti li jsiru sahansitra estradizzjonijiet lejn pajjizna minn pajjizi ohrajn fejn topera s-saltna tad-dritt (rule of law);

Illi inoltre l-obbligazzjonijiet *di dare* u *di fare* huma separati, u l-Qorti tal-Appell kienet korretta meta ghamlet din id-distinzjoni, xi haga li sfortunatament qed jonqos li jaghmel ir-rikorrent Mugliett bir-rizultat li qed iressaq din il-lanjanza li, ghall-inqas f'ghajnejn l-esponent, tidher frivola;

Dwar dan il-punt, Harris D J, O`Boyle M u Warbrick C fil-ktieb taghhom "Law of the European Convention on Human Rights" Butterworths (2009) page 142 jiktbu:

"The first limb of Article 5(1) (b) authorises the detention of a person who has failed to comply with a court order already made against him, as in cases of civil contempt. It includes failure to pay a court fine";

Lanqas ma jista' r-rikorrent jispera li jsib refugju fil-Kostituzzjoni nostrana. Fil-fatt, hija specifikament indikata bhala eccezzjoni ghad-dritt tal-persuna fil-paragrafu (c) ta` l-ewwel paragrafu ta` l-artikolu 34 tal-Kostituzzjoni:

"l-esekuzzjoni ta` l-ordni ta` qorti li tikkundannah ghal disprezz lejn dik il-qorti jew lejn qorti jew tribunal iehor;"

Illi ghaldaqstant l-allegat ksur ta` l-artikolu 5 tal-Konvenzjoni ma jissussistix;

Ilment taht l-Artikolu 7

Ili r-rikorrent jallega wkoll ksur ta` l-artikolu 7 tal-Konvenzjoni li jipprovdi hekk:

"(1) Hadd ma ghandu jitqies li jkun hati ta` reat kriminali minhabba f`xi att jew omissjoni li ma kienux jikkostitwixxu reat kriminali skond ligi nazzjonali jew internazzjonali fil-hin meta jkun sar";

Meta wiehed jara l-artikolu 997 tal-Kap. 16 jirrizulta bic-car illi r-rikorrent instab hati taht dan l-artikolu u li bis-sahha ta' dan l-artikolu kwalunkwe att li juri disprezz lejn il-Qorti huwa punibbli skond ma jistipula l-istess artikolu.

Ghalhekk, ma sehhet ebda lezjoni taht l-artikolu 7 tal-Konvenzjoni;

Ilment taht l-Artikolu 6

L-artikolu 6 jipprovdi li:

"(1) Fid-decizjoni tad-drittijiet civili u ta' l-obbligi tieghu jew ta' xi akkuza kriminali kontra tieghu, kulhadd huwa ntitolat ghal smigh imparzjali u pubbliku fi zmien ragonevoli minn tribunal indipendenti u imparzjali mwaqqaf b'ligi …"

Ir-rikorrent jilmenta li l-ewwel Qorti 'injorat' l-ilment tieghu illi Qorti Civili ma tistax torbot l-adempiment ta' obbligazzjoni pekunjarja civili ma' sanzjoni ta' natura kriminali. L-esponent pero` jissottometti illi ghalkemm il-Qorti innutat din l-eccezzjoni aktarx li tant ratha li hi fiergha illi ma kkummentatx direttament fuqha. Qed jerga' jigi ribadit hawnhekk li l-appartenenza tad-depozitu ta' flus in kwistjoni, sew jekk kien ghadu f'idejn l-attur u sew jekk kien intefaq, MA GHANDU X'JAQSAM XEJN mal-piena inflitta mill-Qorti;

Smigh xieraq ma jfissirx li l-Qorti ghandha toqghod fuq kull ma jghidilha xi hadd mill-partijiet jew li bilfors tikkummenta fuq kull punt li jkun ghamel, nonostante n-nuqqas ta' rilevanza ta' whud mill-punti imqajma!

Ghaldaqstant, l-esponent isostni, li lanqas l-artikolu 6 f'xi parti tieghu ma gie lez mill-fatti li sehhew relattivi ghall-kaz odjern;

Ilment taht l-Artikolu 1 tar-Raba Protokoll

L-artikolu 1 tar-raba Protokoll, li huwa sottotitolat 'Projbizzjoni ta' prigunerija ghal dejn' jistabbilixxi illi:

“Hadd ma ghandu jigi ipprivat mil-libertà tieghu unikament minhabba fl-inkapacità tieghu li jwettaq obbligazzjoni kuntrattwali.”

L-obbligazzjoni li naqas li jwettaq ir-rikorrent kienet wahda imposta minn Qorti u mhux minn kuntratt; ghalhekk, dan l-artikolu ma japplikax;

Ilment taht l-Artikolu 14

Ir-rikorrent ma wehilx il-piena ta’ inkarcerazzjoni talli naqas li jirritorna somma flus izda talli m’obdiex ordni tal-Qorti. Certament li din mhix l-ewwel darba li sehh sejbien ta’ disprezz punibbli b’habs, u hafna persuni ohrajn spiccaw f’din l-istess sitwazzjoni minhabba ksur tal-ligi; u ghaldaqstant l-ilment tar-rikorrent taht dan l-artikolu lanqas ma jregi. Dan apparti l-fatt illi la ma kienx hemm lezjoni tal-artikoli 5 u 7, logikament ma tistax tinstab lezjoni tal-artikolu 14 abbinata ma tali artikoli;

Helsien Provizorju

Illi finalment l-esponent jopponi vivament it-talba ghall-helsien provizorju tar-rikorrent mill-habs stante li proceduri kostituzzjonali m’ghandhomx jintuzaw bhala mezz biex persuna tevadi piena li skond l-esponent inghatat lilha gustament. Apparti minn hekk, fil-prattika l-ammont ta’ piena li gie inflitt;

Illi l-argument tar-rikorrent fis-sens illi, ghax huwa qieghed il-habs talli ma obdiex ordni tal-Qorti, huwa se jsofri pregudizzju irrimedjabbli, u dan allura ghandu jwassal biex l-effetti tas-sentenza tal-Qorti tal-Appell Kriminali jigu sospizi (anke ghal din ir-raguni biss), huwa ukoll argument insostenibbli minhabba l-genericita’ tieghu;

Kieku kellu jigi akkampat dan l-argument wara li tinqata’ kull kawza kriminali hadd ma jkun jista’ jintbaghat il-habs u anke min qieghed diga hemm jkollu johrog sakemm tinqata’ xi kawza jew xi sensiela ta’ kawzi kostituzzjonali li huwa jista’ jfettillu jaghmel fejn jikkontesta s-sejbien ta’

htija jew il-piena. Huwa evidenti illi dan l-argument tar-rikorrent ma jirrispettax il-bilanc illi huwa necessarju bejn l-interess tas-socjeta' u l-interess tal-hati u ghandu anke ghalhekk jigi respint;

Ghaldaqstant l-esponent jitlob bir-rispett li din l-Onorabbli Qorti joghgobha tirrespingi r-rikors odjern bl-ispejjez kontra r-rikorrent;

Rat l-atti kollha, semghet it-trattazzjoni tad-difensur tar-rikorrenti u qrat in-nota ta' sottomissjonijiet tal-intimat.

Ikkunsidrat

Ir-rikorrenti qieghed bazikment jikkontendi illi d-detenzjoni w imposizzjoni ta' multa imposti fuqu mill-Qorti tal-Appell fis-sentenza taghha fl-ismijiet Id-Direttur tal-Qrati Civili vs Edmond Espedito Mugliett et (719/2009/1) li varjat in parte u kkonfermat ghal bqija s-sentenza tal-ewwell Qorti moghtija fid-9 ta' Gunju 2010 fil-proceduri tad-disprezz lejn l-awtorita' tal-Qorti talli ma obdiex sentenza li ghaddiet in gudikat moghtija mill-Qorti tal-Appell fis-27 ta' Gunju 2008 (App. Civ. 1059/2003) kienet tivvjolalu d-drittijiet fundamentali tieghu taht l-artikoli 5, 6 u 7 u 14 tal-Konvenzjoni Dwar id-Drittijiet tal-Bniedem kif ukoll l-artikolu 1 tar-raba Protokoll tal-istess Konvenzjoni.

Il-Qorti ser tezamina dawn il-lanjanzi wahda wahda.

Tajjeb li qabel xejn jigi puntwalizzat x'wassal ghal din il-vertenza.

Is-sentenza tal-Qorti tal-Appell tas-27 ta' Gunju 2008 fl-ismijiet John Patrick Hayman et vs Edmond Espedito Mugliett ikkonfermat is-sentenza tal-Prim Istanza, liema sentenza fil-parti tad-decide taghha qalet hekk:

"Ghal dawn ir-ragunijiet, il-Qorti, wara li tiċħad l-eċċezzjonijiet tal-konvenut, tordna lill-konvenut irodd is-somma ta' erbgħin elf u ħames mitt lira (Lm40,500), flimkien ma' l-imgħax fuqha minn dakinhar meta nġibdet sa dakinhar meta tintradd u bir-rata li tingħata fuq kontijiet

savings, u tordna wkoll illi din issomma terġa' titqiegħed minnufih fil-kont bin-numru 115-0858402-0 mal-*Bank of Valletta p.l.c.* jew, jekk dak il-kont ingħalaq, f'kont ieħor f'isem il-konvenut u l-atturi bħala l-werrieta tan-Nutar John Patrick Hayman, b'dan illi l-flus ma għandhomx jinġibdu mill-kont fejn jitqiegħdu jekk mhux bil-kunsens tal-partijiet jew b'ordni tal-Qorti".

Din il-Qorti qed taghmilha cara illi dak li qed jigi attakkat f'din il-vertenza mhux is-sentenza fuq kwotata izda x'sehh wara. Jirrizulta illi fit-23 ta' Lulju 2009 id-Direttur tal-Qorti wara digriet kamerali tat-3 ta' April 2009 ipprezenta r-rikors guramentat li wassal eventwalment ghal din il-vertenza fejn talab li Edmond Espedito Mugliett jigi misjub hati ta' disprezz lejn l-awtorita' tal-Qorti skond l-artikolu 997 Kapitolu 12 ghax ma ottemporax ruhu mal-ordni tal-Qorti fis-sentenza taghha tas-27 ta' Gunju 2008. Hija din it-talba w eventwali kundanna li qed tigi attakkata.

Artikolu 5 abbinat mal-artikolu 1 tar-raba Protokoll tal-Konvenzjoni Ewropeja

Ir-rikorrenti qed jallega illi gie vjolat lilu d-dritt ghall-liberta' mill-kancerazzjoni taht dan l-artikolu. Hu qed jallega li t-telf ta' liberta' tieghu kienet arbitiarja u mhux in forza ta' ligi ta' kwalita adegwata anzi tali telf ta' liberta' sar in forza ta' ligi mill-aktar ambigwa w impreciza li anqas ghandha l-konfort ta' gurisprudenza kostanti. Hu jsostni li karcerazzjoni ghal sentenzi rigwardanti obbligazzjonijiet civili specjalment pekunjarji bhala mezz ta' koerzjoni ghall-ezekuzzjoni ta' sentenza hi in ammissibbli.

L-artikolu 5 tal-Konvenzjoni jghid hekk:

(1) Everyone has the right to liberty and security of person. No one shall be deprived of his liberty save in the following cases and in accordance with a procedure prescribed by law:
(a) The lawful detention of a person after conviction by a competent Court;

(b) The lawful arrest or detention of a person for non-compliance with the lawful order of a court or in order to secure the fulfilment of any obligation prescribed by law;

Dawn is-subincizi tal-artikolu 5(1) huma limitati bl-ewwel artikolu tar-raba Protokoll tal-Konvenzjoni li jghid hekk:

(1) Prohibition of imprisonment for debt. No one shall be deprived of his liberty merely on the ground of inability to fulfil a contractual obligation.

Hu indubitat illi l-origini tal-ilment tar-rikorrenti jinsorgi mill-istitut innifsu tad-disprezz lejn l-awtorita’ tal-Qorti u senjatament f’dan il-kaz partikulari d-disprezz civili u mhux kriminali, kif jirrizulta mill-artikolu 988 sa 1003 tal-Kap. 12.

Fid-duttrina taghna disprezz civili jsehh meta xi hadd jonqos li jottempera ruhu ma’ ordini tal-Qorti jew weghda maghmula lill-Qorti. It-Titolu XVII tal-Kap. 12 fejn jinsabu l-artikoli tal-ligi fuq imsemmija jirriferi ghal atti hemm indikati li jsiru b’disprezz lejn il-Qorti kemm *in faciem curiae*, kemm fi skritturi prezenti fil-varji proceduri u kemm lill-istess Qorti u lill-ufficjali taghha fuq ordnijiet taghha fil-proceduri minnha ordnati. Hemm diversi artikoli tal-ligi imbaghad li jirriferu direttament ghal ordnijiet tal-Qorti li jekk miksura jwasslu ghal pieni kontemplati mill-ligi fl-imsemmija artikoli fuq citati, pieni li huma ta’ natura kriminali. Din il-Qorti tirreferi ghall-artikolu 290 dwar il-konsenjatarju, artikolu 645 dwar il-perit gudizjarju, artikolu 877 dwar il-hrug ta’ minuri barra l-gzejjer kontra projbizzjoni, artikolu 923 dwar l-ghajnuna legali. L-azzjoni tad-disprezz hi wahda sui generis ghax ghalkemm mehuda quddiem Qorti Civili kif trid il-ligi bili l-vjolazzjoni tkun saret fil-konfront ta’ artikolu tal-Kodici Civili li jirregola l-procedura pero l-procediment fih innifsu hu ta’ indoli kriminali.

Il-kwistjoni li insorgiet f’din l-istanza pero mhix dwar in-natura tal-azzjoni per se izda aktar hi jekk sentenza tal-Qorti li marret in gudikat hix suxxettibbli ghal proceduri ta’ disprezz u jekk fl-affermattiv hix konformi mal-konvenzjoni Ewropea fl-artikoli citati mir-rikorrenti.

Hi l-fehma tal-Qorti illi sentenza tal-Qorti hi ordni fiha nfisha. Wara kollox kull sentenza li tmur in gudikat hi gheluq ta' vertenza bejn il-partijiet u li dwarha l-Qorti tkun tat ordnijiet specifici bejn il-partijiet ghal dik il-vertenza.

Hu minnu wkoll ma jirrizultax b'mod esplicitu jekk il-Qorti ghandhiex il-jedd, wara l-gheluq tal-vertenza b'distinzjoni ghal dawk il-vertenzi intizi biss biex jirregolaw u jissalvagwardaw il-komportament tal-partijiet pendenti ezitu fuq il-mertu bhal ma huma l-mandati kawtelatorji, li terga' tigi msejha biex tiehu passi permezz tal-proceduri tad-disprezz sabiex jigi assikurat li d-debitur jew is-sokkombenti fil-vertenza deciza jaghmel dak ordnat lilu bis-sentenza.

Il-Qrati taghna ma jidhrux li huma konformi fuq din il-kwistjoni ghalkemm ma jirrizultax li giet trattata hlief fi ftit kazijiet. Il-Qorti fil-kawza Registratur tal-Qrati Superjuri vs John Vella (PA 15.3.2001) qalet hekk:

"u apparti dawk specifikatament elenkati fl-**artikoli 988, 989, 991, 994, 995, u 996,** hemm l-**artikolu 997** li jirreferi in generali ghal kull ghemil jew nuqqas iehor mhux imsemmi fl-istess artikoli, *"illi jikkostitwixxi disprezz lejn l-Awtorita' tal-Qorti",* u din il-Qorti thoss li dawn l-artikoli kollha taht **it-Titolu XVII** ma jirreferux ghall-esekuzzjoni tas-sentenzi, stante li dawn huma trattati separatament f'kapitolu iehor fl-istess Kodici gia fuq riferit".

Il-Qorti f'dik il-kawza kienet qed tirreferi ghal mandati esekuttivi trattati fit-Titolu VII fl-artikolu 252 *et sequitur*.

Mill-banda l-ohra fil-kawza Francis Napier vs Emanuele Galea (PA 27.6.2002) inghad hekk:

"Illi lanqas m'hemm dubju li min jisfida sentenza ta' Qorti li tkun saret gudikat ma jkunx qieghed jaghmel hag'ohra ghajr li juri nuqqas ta' rispett jekk mhux ukoll disprezz lejn l-awtorita' gudizzjarja u lejn l-ordni pubbliku li s-sentenza tkun stabiliet. Ordni ta' Qorti jista' jithassar biss jew jintemm fix-xejn b'ordni kuntrarju iehor taghha jew ta' Qorti

ohra, u sakemm dan jigri, huwa u jibqa’ l-obbligu ta’ min kien ordnat jagixxi skond dik l-ordni li jwettaq sewwa u b’reqqa dak minnu ordnat taht piena ta’ disprezz fin-nuqqas”.

L-element ta’ ordni pubbliku johrog ukoll mis-sentenza tal-Qorti. Il-Qorti vs Antoine R. Camilleri (PA 9 ta’ Novembru 1990) fejn il-Qorti qalet hekk dwar l-istitut tad-disprezz:

“Stabbilit mill-ligi, aktar milli bl-iskop li tigi kustodita d-dinjita tal-Qorti, biex tigi tutelata l-amministrazzjoni tajba tal-gustizzja”.

Inoltre fis-sentenza Il-Qorti vs George Galea (App. Civ. 14 ta’ Marzu 1988) il-Qorti sostniet:

“li jehtieg li kulhadd jifhem tajjeb li biex tinzamm il-buon ordni fis-socjeta’ hadd ma jista’ jmur kontra l-ligi. Il-konvenut ma kellu ebda dritt li jinjora l-inibizzjoni tal-Qorti, qallu x’qallu haddiehor”.

Hu minnu illi l-kwistjoni dwar disprezz lejn l-awtorita’ tal-Qorti u konsegwenza ta’ non osservanza ta’ ordni f’mandat ta’ inibizzjoni tohrog b’mod car u dirett mill-ligi pero jekk non osservanza ta’ mandati pendenti proceduri fil-mertu jistghu jaghtu lok ghal proceduri ta’ disprezz, kemm aktar hu verosimili li ghall-ordni pubbliku l-istess poter tinghata lill-Qorti wara sentenza li marret f’gudikat fejn l-istess sokkombent jonqos milli jobdi dak lilu ordnat.

L-artikolu 997 tal-Kap. 12 ighid testwalment “Fi procedimenti istitwiti ghal att jew omissjoni li tammonta ghal disprezz lejn l-awtorita’ tal-Qorti …”

F’dan is-sens din il-Qorti tqis li l-artikolu 997 fejn isemmi procedimenti dwar att jew ommissjoni li jwassal ghal disprezz hu ampju bizzejjed fit-tifsira tieghu ghax ma hu limitat b’ebda mod li jwassal biex persuna li tonqos li tobdi sentenza tal-Qorti tista’ f’cirkostanzi idonei tigi privata mill-liberta’ taghha. Certament sentenza tal-Qorti hi l-epitomija ta’ ordni espressa minnha li ghandha l-forza ta’ ligi bejn il-

partijiet u min jonqos li jottempora ruhu ma’ dik l-ordni jista’ jigi punit ghal tali nuqqas, ghax hadd ma ghandu jahseb li hu ’l fuq mill-ligi.

Applikat dan ir-ragunament wiehed irid pero jara l-limiti li jistghu jkunu hemm fuq dan l-ezercizzju tal-poteri tal-Qorti u jara jekk fil-kaz partikolari kienx hemm ksur taht il-Konvenzjoni Ewropea.

L-artikolu 5(1)(a) jippreciza li d-detenzjoni ghandha tkun legali mhux il-kundanna cioe li d-detenzjoni qed temana minn ligi u imposta minn Qorti bil-poter li timponi tali kundanna. F’dan il-kaz il-ligi taghna fl-artikolu 997 hi miftuha bizzejjed li tpoggi persuna li jikkommetti att jew omissjoni in vjolazzjoni ta’ sentenza tal-Qorti li marret in gudikat f’posizzjoni potenzjalment esposta ghal proceduri ta’ disprezz kontriha, skond l-artikolu 997. F’dan is-sens id-detenzjoni hi wahda legali, cioe skond il-ligi b’Qorti li ghandha gurisdizzjoni tisma’ u tiddecidi tali kawza u fl-ispirtu tal-artikolu 5(1)(b) tal-Konvenzjoni fejn id-detenzjoni qeghda tigi imposta ghax persuna tkun naqset li tobdi l-ordni skond is-sentenza tal-Qorti.

Pero hawn il-Qorti taghmel is-segwenti konsiderazzjonijiet fuq il-proceduri civili ghal disprezz in kwantu jirrigwarda sentenzi tal-Qrati li marru in gudikat. Hu assjomatiku illi l-essenza tal-artikolu 5 hu li jipprotegi l-individwu minn detenzjoni arbitrarja. Anki detenzjoni legali taht ligi nazzjonali tista’ f’certi cirkostanzi tkun arbitrarja. Kif ighid l-awtur Jacobs, White and Ovey fil-ktieb ”The European Convention on Human Rights” (5th Edition):

”Detention should be seen as a remedy of last resort and lesser measures must be considered and found to be insufficient to safeguard either the individual or the public interest”.

”When the detention is for the purpose specified under article 5(1)(b), (d) or (c) the notion of arbitrariness requires an assessment to be made of the necessity of detention for the stated aim”.

Fil-ligi Ingliza li ghandhom ligi *ad* hoc dwar id-disprezz lejn l-awtorita' tal-Qorti cioe 'Contempt of Court Act 1981' u tqis sentenzi tal-Qrati bhala suxxettibbli ghal disprezz fejn l-ordni fis-sentenza hi li s-sokkombent jaghmel xi haga jew jastjeni jew jieqaf milli jaghmel xi haga, ukoll stabbiliet parametri fejn jista' jintuza l-mezz tad-disprezz wara l-pronunzjament ta' sentenza li marret in gudikat.

Kif ighid l-awtur C.J. Miller fil-ktieb "Contempt of Court" (Third Edition):

"One general point must be emphasised with respect to such positive or mandatory orders. That is that the power to commit for contempt will be used only in an extreme case and where it is necessary to make the order effective".

Din il-Qorti tqis li dawn l-insenjamenti juru illi hu essenzjali ghaz-zamma tal-ordni pubbliku li l-Qrati jidhru bil-mezzi li taghti il-ligi li huma fil-pozizzjoni li jaghmlu gustizzja skond il-ligi u li hadd ma ghandu jabbuza impunement. Kif ighid l-awtur C.J. Miller:

"Civil contempt of Court exists thereofe to provide the ultimate sanction against a person who refuses to comply with the order of a properly constituted Court ... but as Lord Diplock has recognised there is also an element of public policy in punishing civil contempt, since the administration of justice would be undermined if the order of any Court of Law could be disregarded with impunity" (chapter 1.07).

Pero mill-banda l-ohra bilanc irid jinholoq bejn dan id-dritt tal-Qrati moghti bil-ligi b'mod miftuh u kwazi inkondizzjonat taht l-artikolu 997 tal-Kap. 12 u d-dritt fundamentali tal-liberta' tal-bniedem, dritt li ma jistax jigi mnehhi jekk mhux f'cirkostanzi eccezzjonali specjalment meta wiehed qed jitkellem fuq non osservanza ta' obbligi civili.

Mehudin dawn il-principji ghal pozizzjoni nostrana u l-kaz in kwistjoni l-Qorti qabel xejn tirrileva illi dan il-kaz ma jaqax fl-eccezzjoni ghad-detenzjoni skond l-ewwel artikolu tar-raba Protokoll tal-Konvenzjoni. Dan l-artikolu jiipprekludi d-detenzjoni ghal inabilita' li debitur jattwa att jew obbligazzjoni kontrattwali. Il-kaz prezenti jinkwadra ordni tal-Qorti biex ir-rikorrenti Mugliett irodd lura somma flus li hu kien zbanka minn kont bankarju u jpoggihom lura fl-istess kont jew kont iehor fl-ismijiet tal-kontendenti f'dik il-kawza. Hu ma giex dikjarat debitur imma l-ordni tal-Qorti ordnatlu biex hu jaghmel xi haga, f'dan il-kaz ipoggi lura l-flus li hu ha, hadhom minn fejn hadhom, minghajr pronunzjament tal-Qorti tal-istess Mugliett bhala debitur f'obbligazzjoni kontrattwali verso terz, ghalkemm l-iskop ta' tali ordni hu precizament biex il-Qorti fi stadju iehor, fi proceduri ohra tiddikjara min hu t-titolari ghal tali somma flus. Ghalhekk dan mhux kaz ta' ottemperament ma obbligazzjoni kontrattwali bejn ir-rikorrenti u terzi fejn tidhol il-kwistjoni ulterjuri ta' inabilita' li d-debitur jottempora ruhu maghha.

Il-Qorti tirreferi ghal kawza George Demanuele vs Philip Azzopardi et (App. Civ. 27/06/1997) fejn fi kwistjoni ta' nuqqas ta' depozitu da parti ta' sekwestrat wara sentenza l-Qorti qalet li dan mhux kaz ta' hlas ta' debitu izda ta' ordni tal-Qorti u kwindi suxxettibbli ghal proceduri ta' disprezz.

Din il-Qorti tirrileva illi d-detenzjoni, u/jew imposizzjoni ta' multa, iktar u iktar dik ghal disprezz fi proceduri civili wara sentenza li marret in gudikat ghandha tigi mposta b'cirkospezzjoni u f'sitwazzjonijiet fejn, kif intqal aktar 'l fuq meta <u>hu biss necessarju ghall-ghan mixtieq.</u>

Jigi rilevat illi primarjament darba li l-Qorti tkun iggudikat fuq il-mertu sta ghal partijiet f'dak il-gudikat li jenforzaw id-drittijiet u/jew obbligi naxxanti minn tali gudikat billi dan jikkostitwixxi ligi bejn il-partijiet in forza ta' titolu ezekuttiv stabbilit bl-istess sentenza sabiex il-kreditur jinfuza dak gudikat. L-artikolu 252 *et sequitur* tal-Kapitolu 12 jaghti diversi rimedji permezz ta' mandati ezekuttivi diversi kif

kreditur jista' u ghandu jesekwixxi titolu ezekuttiv biex jiehu dak mirbuh b'sentenza tal-Qorti.

Hu f'dan l-isfond li l-Qorti ghandha ttimmisura l-poter moghti lilha fil-proceduri tad-disprezz. Hi l-fehma ta' din il-Qorti li mhux biss l-intimat ghandu jinghata f'dawn il-proceduri ta' disprezz id-drittijiet akkordati lill-akkuzat fi proceduri ta' natura kriminali mehuda kontrih ghalkemm fl-ambitu ta' kawza civili (ara artikolu 998 tal-Kap. 12), li in dubbjament f'dan il-kaz inghata bl-opportunita' kollha li jiddefendi ruhu mill-akkuza bil-mezzi kollha li taghtih il-ligi bi dritt li anki jmur fil-Qorti tal-Appell, izda li jrid jigi ppruvat a sodisfazzjon tal-Qorti illi l-kreditur ipprova jgieghel lid-debitur jottempera ruhu mas-sentenza tal-Qorti bil-mandati esekuttivi disponibbli ghalih biex jiehu dak ordnat mill-Qorti u illi nonostante dan, dawn il-mezzi rrizultaw ineffikaci jew mhux idonei fic-cirkostanzi biex id-debitur jottempera ruhu mal-ordni tal-Qorti. Kieku ma kienx hekk, isir facli ghal kreditur li jitlob li jittiehdu passi ghal disprezz semplicement ghax id-debitur naqas li jottempera ruhu mas-sentenza tal-Qorti, minghajr ma jipprova, ghax wara kollox lilu l-aktar li jinteressa, li jesegwixxi dak li l-Qorti ordnat li ghandu jsir fir-relazzjoni guridika bejn il-partijiet f'dik il-vertenza wara li tali vertenza tkun giet definittivament maghluqa. Kull kaz irid jittiehed singulatem biex jigi accertat fic-cirkostanzi partikolari jekk kreditur ipprovax bil-mezzi disponsibbli jezegwixxi s-sentenza biex jiehu dak mirbuh.

F'dan il-kaz partikolari, ghaliex kull kaz ghandu l-fatti speci tieghu, ma jidhirx li l-Qorti ghamlet ebda ezami simili qabel ma waslet ghad-decizjoni taghha li d-disprezz gie ppruvat u b'hekk ghandha tasal ghal sentenza ta' detenzjoni. F'dan is-sens hi l-opinjoni ta' din il-Qorti li l-istess Qorti kienet intempestiva fil-kundanna u ghalhekk illediet id-dritt fundamentali tar-rikorrenti tal-liberta' mid-detenzjoni.

Dan ma jfissirx b'daqshekk illi r-rikorrenti jew kull persuna ohra li jigi ordnat jaghmel xi haga jew jiddesisti milli jaghmel xi haga b'ordni tal-Qorti f'sentenza li marret in gudikat jista' jevita proceduri ta' disprezz b'impunizzjoni.

Ordni tal-Qorti ma tistax tigi evitata jew injorata, u l-istess japplika ghar-rikorrent odjern.

Kif intqal mill-Qorti fil-kawza Registratur tal-Qrati Superjuri vs Kristinu Giordmaina (PA 25.09.2003) ’xilja ta’ disprezz iggib maghha l-htiega li tigi ippruvata, minn min qieghed jixli, il-fehma tal-persuna mixlija li tisfida l-ordni tal-Qorti’, anki jekk hu rrilevanti jekk il-persuna mixlija tqis l-ordni moghtija bhala wiehed korrett jew le u din il-Qorti zzid li tali xilja ta’ disprezz u konsegwenti kundanna timxi ‘l quddiem meta jintwera li hi necessarja biex l-ordni jigi effetwat. F’dan il-kaz naqas li jigi ppruvat l-element tan-necessita li jittiehdu l-proceduri tad-disprezz billi l-mezzi esekuttivi li taghti l-ligi lil kredituri biex Edmond Mugliett jigi mgieghel irodd is-somma ta’ Lm40,500 irrizultaw ineffikaci stante n-nuqqas tieghu li jottempera ruhu volontarjament mas-sentenza tal-Qorti tas-27 ta’ Gunju 2008.

Din il-Qorti ma taqbilx mar-rikorrenti pero illi l-kwalita’ tal-ligi cioe l-artiklu 997 tal-Kap. 12 mhix adegwata biex persuna tkun tista’ ragonevolment tipprevedi l-kunsegwenza ta’ nuqqas ma ottemperament ma ordni ta’ Qorti f’sentenza. Semmai dan l-artikolu kif inhu redatt jeccedi fl-estenzjoni tieghu u mhux fuq il-limiti tieghu u ma hu ta’ ebda ambigwita jew incertezza. Pero kif intqal aktar il-fuq tali artikolu ghandu jigi interpretat u applikat tenut kont tal-bilanc li jrid jinholoq bejn l-ordni pubbliku, ir-rimedji accessibbli lil kreditur u d-dritt fondamentali tal-bniedem ghal liberta’.

Artikolu 6 tal-Konvenzjoni

Ir-rikorrenti qed jilmenta wkoll illi d-dritt tieghu ghal smigh xieraq gie mittiefes taht l-artikolu 6 peress illi l-Qorti ma kkonsidratx l-ilmenti kollha tieghu li hi gurisprudenza kostanti tal-Qrati Maltin li ma tistax torbot l-adempiment ta’ obbligazzjoni pekunjarja civili ma’ sanzjoni ta’ natura kriminali. Apparti l-fatt li r-ragunament tal-Qorti tal-Appell biex waslet ghas-sentenza taghha mhux wahedha raguni ghall-invokazzjoni tal-artikolu 6, dak li hu importanti hu illi l-Qorti tat id-dritt lir-rikorrenti ghal smigh pubbliku minn

Qorti imparzjali w indipendenti, bi zmien biex jipprepara d-difiza tieghu ghal akkuza cara, bid-dritt li jkun rapprezentat u li jtella' l-provi li jidhirlu necessarji ghad-difiza tieghu u bi dritt ta' appell minn tali sentenza. Jekk r-rikorrenti ma qabilx mas-sentenza ghar-ragunijiet moghtija, avolja anki jekk ghal grazzja tal-argument ma dahlitx funditus fl-ilmenti kollha sollevati mir-rikorrent, ma jfissirx li gie lez lilu xi dritt ai termini tal-artikolu 6 tal-Konvenzjoni.

Kif ighidu l-awturi Jacobs, White & Ovey:

"The Court's task with regard to a complaint undert article 6 is to examine whether the proceedings taken as a whole were fair and complied with the specific safeguards of the Convention. Legal certainty is achieved when the Courts have finally determined an issue. Their ruling should not be called in question. Legal certainty presupposes respect for the principle of res judicata. No one is entitled to seek a review of a final and binding judgement merely for the prupsoe of obtaining a rehearing of the case".

Ikomplu li hu importanti hu l-ugwaljanza tal-armi, sentenza regunata "which is not upset merely because the judgement does not deal specifically with one point considered by the applicant to be material".

Artikolu 7 tal-Konvenjoni

Ir-rikorrenti wkoll jilmenta li gie kkundannat in forza ta' ligi ambigwa li l-konsegwenzi penali taghha mhix espressa b'mod car u prevedibbli, ai termini tal-artikolu 7 tal-Konvenzjoni. Din il-Qorti tqis li l-offiza kif imsemmija fl-artikolu 7 tal-Konvenzjoni mhix ta' natura kriminali kif donnu qed isostni r-rikorrent izda l-procediment biss li hu. Il-proceduri u konsegwenti kundanna ittiehdu u saru taht l-artikolu 997 tal-Kap. 12 u mhux taht ebda ligi kriminali u ghalhekk dan l-artikolu mhux relevanti biex jigu mistharrga lezjonijiet ghad-drittijiet fundamentali tar-rikorrenti.

L-artikolu 7 jikkoncerna l-ligi kriminali sostantiva intiz biex il-ligi kriminali ma tigix estiza biex tikkriminalizza atti jew omissjonijiet li ma kienux illegali fi zmien li sehh l-att jew l-

omissjoni jew tizdied piena retroattivament. Hi l-ligi kriminali li trid tkun definita b'mod car taht dan l-artikolu. Dan il-kaz ma jitrattax ligi kriminali.

Artikolu 14 tal-Konvenjoni

Fl-ahharnett ir-rikorrenti jilmenta wkoll li gie diskriminat fit-tgawdija tad-drittijiet fundamentali tieghu skond l-artiklu 14 tal-Konvenzjoni ghax ebda persuna ohra qatt ma giet kundannata ghal disprezz ghax naqset li tobdi sentenza ta' Qorti Civili dwar somma ta' flus.

Din il-Qorti tqis tali ilment bhala frivolu billi kif gia inghad il-ligi qeghda hemm taht l-artikolu 997 u l-fatt li sallum jista' jkun ma gietx applikata fic-cirkostanzi li l-Qorti hi tal-opinjoni li ghandha tapplika ma jfissirx b'daqshekk li r-rikorrenti gie diskriminat. Inoltre dan ma kienx kaz, kif qed jigi allegat, ta' hlas ta' debitu pekunarju izda ta' radd lura ta' oggett, f'dan il-kaz somma flus, li zbanka r-rikorrenti minn kont bankarju u jerga' jitpogga fil-kont bankarju li minnu ngibdu jew kont iehor gdid bil-kondizzjonijiet imposti mill-Qorti. Din kienet ordni cara tal-Qorti li r-rikorrenti kellu u ghandu jobdi, altrimenti jista' jaqa' fil-konsegwenzi tal-artikolu 997 tal-Kap. 12. Il-mertu tal-kwistjoni cioe min hu l-proprjetarju tas-somma ta' flus baqa' mhux mittiefes. Ghalhekk anki f'dan il-kaz ma sar ebda ksur tad-drittijiet fundamentali tal-bniedem. Apparti dan din il-Qorti mhix teskludi a priori li sentenza dwar hlas ta' dejn ma jistax f'cirkostanzi idonei ikun suxxettibbli ghal proceduri ta' disprezz. Infatti l-artikolu 1 tar-raba Protokoll jillimita d-divjet id-detenzjoni f'kaz biss ta' <u>inabilita'</u> li wiehed jadempixxi ma obbligazzjoni kontrattwali minghajr ma jeskludi hlas ta' somma minn tali obbligazzjoni.

Danni

Ir-rikorrenti talab kumpens xieraq ghal-privazzjoni tal-liberta' tieghu bi ksur tad-drittijiet fundamentali tieghu ai termini tal-artikolu 5(5) tal-Konvenzjoni Ewropea.

Din il-Qorti tqis li tali talba fic-cirkostanzi partikulari tal-kaz hi meritata billi l-kancerazzjoni tieghu li fil-fatt giet

esegwita kif jirrizulta mill-verbal tal-Qorti tal-11 ta' Jannar 2011 fic-cirkostanzi kienet intempestiva, u ghalhekk ghal din ir-raguni biss, arbitrarja. Il-Qorti tqis li r-rikorrenti ghandu jigi kumpensat u dan fis-somma ta' €1,000.

Konkluzzjoni

Ghalhekk il-Qorti tiddeciedi billi filwaqt li tilqa' t-talba tar-rikorrenti u tiddikjara li l-inkarcerazzjoni tieghu kif ukoll il-pieni pekunjarji kif imposti w ordnati mill-Qorti fis-sentenza taghha tas-6 ta' Dicembru 2010 fl-ismijiet Direttur Qrati Civili vs Edmond Mugliett et kienu jiksru d-dritt fundamentali tieghu sancit mill-artikolu 5 tal-Konvenzjoni Ewropea ghar-raguni li tali proceduri ta' disprezz ma kienux sa dak il-mument pruvati li kienu necessarji fic-cirkostanzi ghall-ghan ordnat fis-sentenza tal-Qorti tal-Appell fl-ismijiet John Patrick Hayman et vs Edmond Espedito Mugliett et deciza fis-27 ta' Gunju 2008 u ghalhekk tilliberah mill-effetti legali tal-istess sentenza kwantu dawk pekunjarji imposti izda tichad it-talbiet tar-rikorrent li sar kontrih ksur tal-artikoli 6, 7 u 14 u l-artikolu 1 tar-raba Protokoll tal-Konvenzjoni Ewropea Dwar id-Drittijiet tal-Bniedem.

Billi l-piena ta' kancerazzjoni lahqet giet ezegwita fil-konfront tar-rikorrenti, din il-Qorti qed tiffisa l-kumpens dovut lilu fis-somma ta' €1,000 skond l-artikolu 5(5) tal-konvenzjoni Ewropea u tordna lill-intimat ihallas dan il-kumpens lir-rikorrenti.

L-ispejjez ta' din il-procedura hi kollha a karigu tal-intimat.

< Sentenza Finali >

---------------------------------TMIEM---------------------------------